

Gelijkgeschakeld

Het veld

Een poos terug was ik betrokken bij de herstructurering van een onderdeel van een overheidsorganisatie. In een poging om beter naar de burgers te luisteren had de politiek de uitvoering neergelegd bij organisaties die daar subsidie voor kregen. Een ongewenst neveneffect was dat daardoor de overheid naar het beleven van die burgers nog verder op afstand was komen te staan. Daarom moest het beleid om en de uitvoering anders.

Die organisaties samen noemden we “het veld” en daar overlegden we veel mee – enerzijds in een oprechte poging om met elkaar het werk beter te organiseren, en anderzijds uit welbegrepen eigenbelang. Het “veld” bestond bij de gratie van het overheidsgeld en wist, dat in gesprek blijven de beste garantie was op continuïteit. De overheid had geen behoefte aan dure en vertragende gerechtelijke procedures en wist dat je die het beste kon voorkomen door overleg.

Regeling

Zulke vormen van overleg tussen overheid en “veld” om samen de koers te verleggen behoren tot het basisinstrumentarium van het openbaar bestuur en de professionals zijn daarin gepokt en gemazeld. Zo ook hier. Het overleg tussen overheid en “veld” liep gesmeerd en binnen de kortste keren waren de plannen voor de herstructurering op hoofdlijnen klaar.

We hadden al veel subsidieregelingen vlotjes onder de loep genomen, maar het proces kwam piepend en krakend tot stilstand toen de *regeling Pietersen* op tafel lag. *Pietersen* was de aardige en integere ambtenaar die de regeling al jarenlang uitvoerde. Hij was er zo mee vergroeid, dat collega's en "het veld" die regeling naar hem waren gaan noemen. De commotie die de eventuele herstructurering van de regeling losmaakte bij *Pietersen*, zijn collega's en "het veld", was omgekeerd evenredig aan het inhoudelijke en financiële belang ervan.

Verbinden

Dit ging nog een stap verder dan het reïficeren of personificeren van dingen door ze met menselijke eigenschappen te bekleden: hier waren mens en ding gelijkgeschakeld. Doordat diens naam met de subsidieregeling was verbonden, wérd *Pietersen* de regeling en werd de regeling *Pietersen*, mét al diens goede eigenschappen. En zo leek het, alsof we met de regeling ook *Pietersen* zelf wilden wegdoen en dat was zielig voor beide.

Door het gelijkschakelen van mensen en dingen krijgen de dingen de eigenschappen van hun menselijke pendanten, *for better and for worse*. Het horloge is net zo crimineel als zijn drager, de sportdrink net zo doeltreffend als de sporter, de stichting net zo in opspraak als haar boegbeeld, de commissie net zo wijs als de voorzitter wiens naam ze draagt.

Sneu

Dat maakte de webcommunicatie over het boren van de Noord-Zuidlijn ook zo bijzonder. Op de homepage, waar nu met trots wordt vermeld: “We zijn klaar”, maakten we kennis met Paul, Cecilia, Susanne, Freddy, Dennis en anderen. Die waren bijvoorbeeld hoofdboorder, deckengineer, communicatieadviseur of uitvoerder. Ze waren 28, of 51, of 39, woonden samen, hadden een kind of een kat en zagen er vooral aardig uit. En al die eigenschappen gaven ze een beetje door aan het tunnelboorproces, dat daarmee een gezicht, een leeftijd, kinderen en huisdieren kreeg en verdiende, een beetje aardig tegemoet te worden getreden. Anders was het zo sneu voor Paul, Cecilia, Susanne, Freddy en Dennis.

(151215)